

ZHU YU FANG / GETTY

Viure com un entre tants

JAUME CLARET

Pasqual Maragall va convertir en lema identificador la frase d'inspiració shakespeariana "La ciutat és la seva gent".

Així, en el seu mandat com a alcalde va preocupar-se tant de les grans infraestructures, moltes fetes a redós de l'impuls olímpic, com del que Oriol Nel-lo ha anomenat l'urbanisme de sargidora als barris oblidats pel tardofranquisme. Només allà on veinatge i urbanisme col·laboraven, la ciutat esdevenia possible com a lloc de civilitat, de creativitat, de tolerància, d'habitabilitat.

El sociòleg Richard Sennett comparteix en bona mesura aquesta concepció positiva i optimista del fet urbà. Fins i tot, si Maragall es mostrava escandalitzat amb la portada de *The Economist* que el 1993 assegurava que "Hell is an American city", l'assagista nord-americà mostra la mateixa bel·ligerància davant de certes derives urbanistes que aposten per la segregació, l'entotsolament, la gentrificació i altres mals de les megalòpolis actuals. Com en el cas de la Barcelona postfranquista, *Construir i habitar* planteja solucions que passen per facilitar punts de trobada entre la ciutat física (la *ville*) i la ciutat humana (la *ciudad*), camins necessàriament articulats des d'un urbanisme obert.

Per carregar-se de raons, Sennett fa primer un recorregut pels plantejaments d'urbanistes històrics que van

intentar connectar el viscut i el construït (Ildelfons Cerdà, el parisenc baró Haussmann i el pare de Central Park Frederick Law Olmsted). Cap va assolir els resultats volguts, però tots van llegir idees poderoses i, sobretot, realitats posteriorment transformades per l'ús. Aquests ambiciosos pioners van comptar amb pocs seguidors en dècades posteriors. D'una banda, els urbanistes es van centrar en la trama urbana i es van desentendre dels urbanites. De l'altra, activistes i pensadors van posar l'accent en la comunitat i van menysprear la influència i els condicionaments que la *ville* té sobre la *ciudad*.

De la mà de la seva pròpia experiència vital (viatges, lectures, feines i coneixences) i amb un estil fascinant i llegidor, Sennett assenyala els errors d'aquests plantejaments pendulars, en rescata els encerts i experiències d'utilitat i, finalment, s'atreuix a fer una proposta de futur capaç de tornar a convertir l'urbanista en "company de l'urbanita, no el seu criat; alhora crític amb com viu la gent i autocrític amb el que ell construeix". Les respostes passarien necessàriament per la gestió de la complexitat a través d'un disseny que afavoreixi les cruïlles de diversitat i que prepari les ciutats per encarar reptes de futur com el canvi climàtic.

Com obrir una ciutat

Construir i habitar és també l'últim volum de la trilogia sobre l'*Homo faber* a la societat: l'artesania –la rela-

Richard Sennett
Construir
i habitar

CONSTRUIR
I HABITAR
RICHARD SENNETT
ARCADIA /
ANAGRAMA
TRADUCCió
D'ANNA LLISTERI
496 PÀG. / 25,90 €

ció entre cap i mà–, la cooperació –la feina ben feta– i la ciutat. Estem, per tant, davant d'una anàlisi ambiciosa, amb voluntat d'entendre i revertir les reflexions assolides sobre la societat actual i, principalment, sobre l'urbs contemporània. En un món ideal, les línies obertes per Sennett haurien de protagonitzar el debat –sobretot ara a les portes d'una consulta electoral– sobre el futur de ciutats com Barcelona. De fet, la capital catalana, de Cerdà a les superilles, punteja tot l'assaig com a referent mundial en aquesta preocupació per lligar *ville* i *ciudad*.

Pera Sennett, construir i habitar la ciutat implica, seguint l'exemple de Heidegger, pensar-la. Perquè quan preservem el passat puguem fer-ho sense convertir-la en un museu. Perquè quan parlem de globalització ho entenguem sobretot com un fenomen protagonitzat per metròpolis en xarxa, lliures de les lògiques dels estats nació. Perquè quan aspirem a obrir l'urbs ens cal començar a imaginar membranes –físiques i socials– que facilitin el contacte i previnguin la segregació. Perquè quan utilitzem el sintagma *ciutats intel·ligents* hauríem d'evitar una visió prescriptiva i tancada orientada a una ciutadania estúpida, i aspirar a una versió coordinadora i oberta per fer més lliure i capaç a qui l'habita. ➡